

"Genomlysning visar socialtjänstens barn- och familjearbete som stereotypt och outvecklat"

Stockholms stad har gjort en kartläggning av socialtjänstens arbete med barn och unga. Titeln är *Rätt stöd i rätt tid*.

Kartläggningen omfattar drygt 16 000 ärenden. Syftet är att belysa arbetssätt och organisering av barn- och familjearbetet. Detta för att få underlag för "ett starkare fokus på en mer kunskapsbaserad och förebyggande socialtjänst".

Kartläggningen omfattar endast de barn och familjer som blivit "ärenden" hos socialtjänsten, d v s där oros- eller andra anmälningar inkommit. Här blir det svårt att förstå hur man ska få underlag för ett bättre och mer utvecklat förebyggande arbete när förebyggande arbete inte finns med i kartläggningen.

Men ok, man får en uppfattning om hur anmälningar hanteras, beslut fattas och insatser erbjuds.

Det visar sig att det finns mycket stora skillnader mellan stadsdelsnämnderna, i fråga om hur man bedömer, utreder och beslutar. Det är ett bekymmer.

Bekymmersamt är också att man i påfallande låg grad tar kontakt med andra aktörer och instanser, såsom förskola, skola och polis, att man inte talar med barnen och att man allt för ofta anser att problemen kan lösas av andra aktörer.

Trots en bred variation av anmälningsorsaker, finns få variationer i beslutade insatser. Antalet ärenden som leder

till insats är lågt, mellan 7 och 16 procent. De insatser som erbjuds är framför allt "familjebehandling". 33 – 65 procent av alla beslutade insatser är familjebehandling.

Familjebehandling är ett vitt begrepp. Redan på 1970 talet förekom familjebehandling, då ofta benämnd *hemma-hos*. Socialarbetaren var hemma hos familjen. Dagens familjebehandling sker inte i familjen utan bedrivs enligt olika metoder, t ex föräldrautbildningar. *Cirkel of Security*, *Tryggare barn* och *Trappansamtal* nämns.

17 – 45 procent, tackar nej till insatserna. Det är inte förvånande. Det bottnar, antar jag, i brist på tro att man ska bli hjälpt av den föreslagna insatsen och i brist förtroende för socialtjänsten och det den har att erbjuda.

Genomlysningen ger en bild av socialtjänstens barn och familjearbete som förvirrat, stereotypt och outvecklat. Vilket inte behöver betyda att det inte finns kloka och engagerade socialarbetare.

Bland kartläggningens många förbättringsförslag finns en liten notering om att förtroendet för socialtjänsten kan behöva stärkas och att detta kan ske genom fler direkta möten och att man arbetar mer relationellt. Detta hoppas jag lyfts fram som en avgörande förbättringsåtgärd. Utan relation, tillit och förtroende går det inte att hjälpa någon. Att kalla en kurs för föräldrar för familjebehandling tycker jag är oförskämt. Det betyder inte att det behöver vara något fel på kursen, men det borde inte kunna kallas familjebehandling.

Genomlysningens betydelse är i bästa fall att den visar hur bristfälligt det ärendebaserade arbetet är och därmed stimulerar till utveckling av förebyggande arbete, öppna verksamheter i människors bostadsområden, samverkan med skolor, förskolor, hälso- och sjukvården och polisen, familjecentraler och fältarbete, utan krav på utredning och registrering.

Och så kan man förstås hoppas att ärende-arbetet förändras radikalt, mot individanpassat bemötande och dito insatser, långsiktighet och tålamod. Kort sagt att människor som behöver hjälp och stöd bemöts som människor och inte som ärenden.

Gun-Lis Angsell